

Společná zemědělská politika a její realizace v ČR po roce 2023

JAROSLAVA ŠPALKOVÁ

Strategický plán ČR

- **Strategický plán ČR** je strategický dokument, který zpracovala ČR, potažmo MZe a obsahuje veškeré nástroje potřebné k realizaci Společné zemědělské politiky v ČR, tedy zjednodušeně – vše, co je potřeba splnit, aby zemědělec dostal dotace, tedy I. i II. pilíř.
- připravoval se a byl projednáván celý rok 2021, proběhlo desítky pracovních skupin a technických jednání
- po parlamentních volbách, na začátku roku 2022 byly do SP zapracovány zásadní změny, zejm. byla zvýšena obálka pro **redistributivní platbu na 23 %**
 - tato platba bude jednotná – na prvních 150 ha
 - **orientační sazba na hektar 3 800 Kč**

Struktura obálky přímých plateb

Přímé platby	20,588 mld. Kč
• základní platba BISS (31,5 %)	6,481 mld. Kč
• ekoschémata (30 %)	6,177 mld. Kč
• redistributivní platba (23 %)	4,735 mld. Kč
• platba vázaná na produkci (15 %)	3,088 mld. Kč
• platba pro mladé zemědělce (0,5 %)	0,107 mld. Kč

Aktuální stav Strategického plánu ČR

- v květnu t.r. přišlo z EK do ČR 340 připomínek, z toho 33 klíčových, ostatní jsou upřesňujícího nebo technického charakteru
- nyní probíhá jejich vypořádání, a to jak na národní úrovni, tak i diskuse s EK
- **do konce září t.r.** musí být Evropské komisi zaslán upravený Strategický plán – pokud by k tomu nedošlo, nebylo by možné realizovat výplatu přímých plateb pro rok 2023
- nyní ve čtvrtek 25.8. se uskutečnilo veřejné projednávání SEA a následně ještě musí dojít ke schválení Strategického plánu Vládou ČR

1. Jaká je pravděpodobnost odsunutí povinnosti vymezení neprodukčních ploch pro rok 2023?

Dne 28. července 2022 vstoupilo v platnost Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2022/1317, kterým se stanoví odchylky od nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, pokud jde o uplatňování standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (standardů DZES) 7 a 8 pro rok podání žádosti 2023.

Nařízení nabízí členským zemím možnost přijmout prostřednictvím úpravy strategického plánu výjimku při uplatňování výše zmíněných standardů.

Případné přijetí těchto výjimek je záležitostí veřejné diskuse, zejména pak běžícího meziresortního řízení a veřejného projednání SEA, které se uskutečnilo dne 25. srpna 2022.

2. Pokud dojde k odsunutí povinnosti implementovat neprodukční plochy (3 + 5 %, resp. 5 %), o jakou se bude jednat formu?

S ohledem na běžící SEA není možné v tuto chvíli předjímat případné přijetí výjimek, jejich rozsah či formu.

3. Jak se bude počítat střídání plodin?

Je připraven následující návrh nastavení, který však bude nutné ještě nechat schválit.

Žadatel zajistí alespoň na 40 % plochy podniku se zemědělskou kulturou standardní orná půda, že v roce podání jednotné žádosti bude pěstována jiná hlavní plodina než hlavní plodina pěstovaná v kalendářním roce předcházejícím podání jednotné žádosti.

Za splnění této podmínky je rovněž považováno zařazení meziplodiny mezi dvě stejné hlavní plodiny po sobě jdoucí, pokud tato meziplodina bude zasetá po sklizni hlavní plodiny pěstované v roce předcházejícím roku podání jednotné žádosti a zůstane ponechána na pozemku do zasetí hlavní plodiny v roce následujícím po podání jednotné žádosti.

Zároveň žadatel zajistí, že na veškeré ploše podniku se zemědělskou kulturou standardní orná půda bude vždy po ukončení období tří let po sobě jdoucích pěstována jiná hlavní plodina.

Požadavek na střídání plodin se nevztahuje na prospěšné plodiny, kterými jsou leguminózy, jetelotrávy, luskovinoobilné směsky.

Standard se nevztahuje na zemědělské podniky:

- a) v nichž se více než 75 % plochy podniku se zemědělskou kulturou orná půda využívá k pěstování trav, jiných bylinných pícnin nebo luskovin, nebo je půdou ponechanou ladem, nebo jsou na ní tyto způsoby využití kombinovány
- b) v nichž více než 75 % plochy se zemědělská půdou, na niž lze poskytnout podporu, představují trvalé travní porosty, nebo se buď po významnou část roku, nebo po významnou část vegetačního cyklu využívá k pěstování trav, jiných bylinných pícnin, nebo jsou na ní tyto způsoby využití kombinovány nebo
- c) s rozlohou zemědělské kultury orná půda do deseti hektarů
- d) ekologické zemědělství

4. DZES 7, velikost honů - došlo k zachování maximální výměry jedné plodiny 30 hektarů a u SEO 10 hektarů?

Standard zahrnuje obě podmínky, tzn. obecně platí omezení plochy plodiny na 30 ha, na dílech půdních bloků zařazených do kategorie SEO pak omezení na 10 ha.

Toto nastavení je s Evropskou komisí, která požadovala další snížení na 20 ha a pět hektarů, již vydiskutované a lze jej považovat za finální.

**5. Případné omezení rotace plodin se bude týkat období 2023 až 2024 (za předpokladu, že se nezapočítává rok 2022)?
Jak bude řešeno pěstování kukuřice po kukuřici?**

Návrh nastavení je uveden výše, v roce 2023 se bude vyhodnocovat rok 2022 pouze pro jařiny, resp. porosty založené po datu účinnosti příslušného nařízení vlády.

Bude-li navrhovaný postup Komisí odsouhlasen, pak pěstování kukuřice v roce 2023 po kukuřici pěstované v roce 2022 bude možné v rámci plochy, která nepodléhá meziroční povinnosti (tzn. doplňkových 60 %).

6. EROZE - bude možné uplatnit technologie strip-tiU na SEO při dodržení parametru, že plocha kukuřice nesmí být větší než 10 hektarů?

Aktuální podmínky tento postup neumožňují, nicméně na základě pracovních skupin SZP byl osloven Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy se žádostí o přípravu řešení pro SEO plochy.

Tématu se MZe věnuje, jakmile budou k dispozici návrhy možností, počítá se s projednáním a návazným zavedením do praxe.

**7. Ekoplatba celofaremní model - nově doplněná povinnost šesti metrů ochranného pásu od vodních toků bude platit od roku 2023?
A od jakých vodních toků tomu tak bude, platí současné zakreslení vodních toků v LPIS a podle toho mají zemědělci zakládat ozimé plodiny?**

U podmínky zakládání ochranných pásů podél vodních toků Evropská komise odmítla původní návrh a vyžádala si úpravu podmínek.

Aktuální návrh nastavení, který však zatím není Komisí odsouhlasen, předpokládá v celofaremní ekoplatbě zakládání pásů šest metrů širokých na dílech půdních bloků vzdálených od vodního toku do šesti metrů.

Pro prémiový stupeň ekoplatby pak platí podmínka zakládání pásů dvanáct metrů širokých na dílech půdních bloků vzdálených od vodního toku do deseti metrů. Pro technické vymezení budou použity podklady z LPIS, a pokud jde o porosty, které budou založeny v letošním roce, podmínka se na ně v roce 2023 vztahovat nebude.

8. Reprodukční plochy DZES 8 - není dost možné zodpovědně a hospodárně zakládat ozimé plodiny, které tvoří u nás výraznou část orné půdy, a přitom nevědět jakou část orné půdy a v jaké formě bude muset být případně uvedena mimo produkci v roce 2023?

Standard umožňuje dvě varianty naplňování. První možností je vyčlenit alespoň čtyři procenta z výměry dílů půdních bloků s kulturou standardní orná půda, travní porost a úhor ve prospěch neprodukčních ploch, kterými jsou úhory, krajinné prvky nebo ochranné pásy.

Druhou možností je vyčlenit alespoň sedm procent z výměry dílů půdních bloků s kulturou standardní orná půda, travní porost a úhor ve prospěch neprodukčních ploch, do kterých lze zahrnout i plochy s meziplodinami a dusík vázajícími plodinami, nicméně z těchto sedmi procent musí minimálně tři procenta činit pouze úhory, krajinné prvky nebo ochranné pásy.

Tzn. meziplodiny a dusík vázající plodiny mohou činit maximálně čtyři procenta. Navíc je třeba připomenout přepočítací koeficient pro meziplodiny 0,3.

Pro úhory se předpokládají obdobné podmínky, jako platí v greeningu - evidence v LPIS od 1. ledna, porost založený ze stanovených plodin (stejných jako aktuálně), založení porostu do 1. června a jeho údržba nejméně do 15. srpna, platí zákaz hnojení a používání přípravků na ochranu rostlin.

9. Bude možné jako neprodukční plochu uplatnit určitou část biopásu s tím, že na vybranou část, na kterou se bude uplatňovat neprodukční plocha, nebude poskytnuta platba (popř. bude platba srážená)?

Obecně je snahou nastavit podmínky tak, aby byly kombinovatelné a nikoliv protichůdné. Biopás lze považovat za ochranný pás v rámci neprodukčních ploch, pokud na něm nedochází k produkci, tzn. není sečen či spásán.

Na druhou stranu však při využití plochy, která je součástí podporovaného managementu, pro účely naplňování podmíněnosti, dochází ke krácení platby.

10. DZES 6 - pokryvnost – předpokládáme, že bude případně poprvé platit přes zimu 2023 až 2024? I v tomto případě by však bylo dobré znát podmínky co nejdříve – umístění polních hnojišť, plodiny po víceletých pícninách, to vše nejde řešit ze dne na den a mělo by být v současnosti už známo.

Standard pokryvnosti patří k nejkomplicovanějším tématům při vyjednávání s EK.

Jeho nastavení je stále otevřené, nicméně již nyní lze konstatovat následující podmínky jako neměnné:

bude platit od podzimu 2023, a to pro veškerou ornou půdu, ne pouze pro sklonité pozemky. Dále se rozšiřuje i na trvalé kultury – na základě požadavku EK byl předložen návrh na zajištění pokryvnosti alespoň 50 % meziřadí v sadech a 25 % na vinicích, nicméně v tomto ohledu není zatím zpětná vazba. V souladu s jednáními pracovních skupin SZP je snaha dohodnout maximálně možnou míru flexibility.

Děkuji za pozornost!

JAROSLAVA ŠPALKOVÁ
jspalkova@okholding.cz
724 371 084